

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 5/2013 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (biopolttoaineiden epäsuorat maankäytön muutokset)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 21 päivänä tammikuuta 2013 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (biopolttoaineiden epäsuorat maankäytön muutokset) (U 76/2012 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että ympäristövaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yli-insinööri Jukka Saarinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Tarja Lahtinen, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Birgitta Vainio-Matila, maa- ja metsätalousministeriö
- konsultti Esko-Matti Pulkkinen, Institute for Independent Business

- yhteiskuntasuhdejohtaja Ilkka Räsänen, Neste Oil Oyj
- hankekoordinaattori Reijo Laine, Senior & Sons Oy
- toimitusjohtaja Helena Vänskä, Öljyalan Keskusliitto
- biopolttoainevastaava Sini Harkki, Greenpeace Pohjola ry
- osastopäällikkö Sami Nikander, Kemianteollisuus ry
- suojeluasiantuntija Sini Eräjää, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus
- Arizona Chemical Oy
- Forchem Oy
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Metsäteollisuus ry.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio on antanut 17 päivänä lokakuuta 2012 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta annetun direktiivin 98/70/EY

ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun direktiivin 2009/28/EY muuttamisesta; KOM(2012) 595 lopullinen.

Biopolttoaineiden maailmanlaajuisen kysynnän kasvaessa saattaa niiden tuotanto johtaa metsien ja kosteikoiden laajamittaiseen raivaamiseen pelloiksi. Tästä seuraavat vaikutukset maaperän ja kasvillisuuden hiilitaseeseen voivat merkittävästi heikentää tai jopa kumota ilmasto-työdyt, joita biopolttoaineiden käytön lisäämisellä on tavoiteltu. Komission esityksen taustalla on huoli erityisesti siitä, että nykyisillä ravintokasvien tuotantoon käytetyillä viljelymailla siirryttäisiin ruoan tuotannon sijasta biopolttoaineiden raaka-aineiden tuotantoon, jolloin ruoan tuotantoa varten raivataan uusia viljelyalueita. Tätä ilmiötä kutsutaan biopolttoaineiden aiheuttamaksi epäsuoraksi maankäytön muutokseksi (Indirect Land Use Change, ILUC). Ehdotuksen tarkoituksena on rajoittaa biopolttoaineiden käytön lisääntymisestä seuraavien epäsuorien maankäytön muutosten aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä. Ehdotuksen mukaan tähän pyritään rajoittamalla perinteisten, ILUC-päästöriskejä aiheuttavien biopolttoaineiden ja bionesteiden osuutta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämistä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/28/EY (jäljempänä RES-direktiivi) asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja vähentämällä tuotantoprosessien kasvihuonekaasupäästöjä korottamalla uusien, 1. heinäkuuta 2014 jälkeen käyttöön otettujen laitosten kasvihuonekaasupäästösäästöjen vähimmäisvaatimusta. Lisäksi ehdotuksella pyritään edistämään kehittyneiden biopolttoaineiden markkinoille tuloa antamalla niiden käytölle perinteisiä biopolttoaineita suurempi painoarvo RES-direktiivin liikenteen uusiutuvan energian 10 prosentin tavoitteen saavuttamisessa. Jäsenvaltiot ja polttoainetoimittajat veloitettaisiin raportoimaan biopolttoaineiden aiheuttamat arvioidut ILUC-päästöt.

Esitys tarkoittaisi, että perinteisten eli ravintokasveihin, kuten viljaan, sokeri- ja öljykasveihin, perustuvien biopolttoaineiden määrä Euroopan markkinoilla rajoitettaisiin suurin piirtein nykytasolleen ja RES-direktiivin sekä direktiivin 98/70/EY muuttamisesta bensiinin, dieselin

ja kaasuöljyn laatuvaatimusten osalta sekä kasvihuonekaasupäästöjen seurantaan ja vähentämiseen tarkoitetun mekanismin käyttöönottamisen osalta, neuvoston direktiivin 1999/32/EY muuttamisesta sisävesialusten käyttämien polttoaineiden laatuvaatimusten osalta ja direktiivin 93/12/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/30/EY (jäljempänä polttoaineiden laatudirektiivi) edellyttämä biopolttoaineiden käytön lisäys perustuisi jatkossa lähinnä ns. toisen sukupolven biopolttoaineisiin eli jätteistä, tähteistä, ravinnoksi kelpaamattomien kasvien selluloosasta ja lignoselluloosasta tuotettuihin biopolttoaineisiin. Vaikka liikenteen uusiutuvan energian tavoite pysyisi ennallaan 10 prosentissa liikenteen energiankulutuksesta, käytännössä biopolttoaineiden todellinen kokonaiskäyttömäärä todennäköisesti pienenesi esityksen johdosta, koska kehittyneiden biopolttoaineiden energiamäärä otettaisiin huomioon kaksin- tai nelinkertaisena osuustavoitteen saavuttamisessa. Uusien biopolttoaineiden tuotantolaitosten kasvihuonekaasupäästösäästövaatimuksen kiristäminen vaikuttaisi niin ikään lähinnä perinteisten biopolttoaineiden tuotantoon, koska niillä on vaikeampi saavuttaa ehdotettua vähimmäisvaatimusta kuin toisen sukupolven biopolttoaineilla.

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 artiklan 1 kohta sekä 114 artikla.

Ehdotuksen mukaan polttoaineiden laatudirektiiviä ja RES-direktiiviä muutettaisiin siten, että epäsuorista maankäytön muutoksista johtuvista hiilivarantojen muutoksista aiheutuvat, parhaan saatavilla olevan tiedon perusteella arvioidut kasvihuonekaasupäästöt sisällytetään direktiivien nojalla annettaviin kertomuksiin. Molemmissa direktiiveissä nostetaan kasvihuonekaasupäästösäästöjen vähimmäiskynnystä 60 prosenttiin uusissa laitoksissa tuotettujen biopolttoaineiden ja bionesteiden osalta siten, että muutos tulee voimaan jo 1 päivänä heinäkuuta 2014 eli aikaistetaan tiukennusta neljällä vuodella. Ennen vuotta 2014 toiminnassa olleissa laitoksissa tuotettujen biopolttoaineiden ja bionesteiden osalta kasvihuonekaasusäästön vähim-

mäiskynnystä nostetaan 35 prosentista 50 prosenttiin 1 päivänä tammikuuta 2018 eli myöhenetään tiukennusta yhdellä vuodella. Eurooppalaisten biopolttoaineiden tuottajien kasvihuonekaasupäästösäästöjen laskentaa yksinkertaistetaan antamalla jäsenmaille mahdollisuus ilmoittaa viljelyn päästöjä koskevissa kertomuksissaan tyypilliset viljelyn päästöt, jotka komissio voi vahvistaa laskennassa hyväksyttäväksi oletusarvoiksi. RES-direktiiviin asetetaan ravintokasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja bionesteiden yhteenlasketulle energialle enimmäismäärä, joka voidaan ottaa huomioon direktiivissä asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Tämä energiamäärä määritellään 5 prosentiksi liikenteen energian loppukulutuksesta. Määrä vastaa perinteisten biopolttoaineiden ja bionesteiden käyttöä vuonna 2011. Siirtymistä kehittyneisiin biopolttoaineisiin, joihin ei liity maankäytön muutosta, edistetään kasvattamalla niiden painotusta perinteisiin biopolttoaineisiin verrattuna, kun arvioidaan RES-direktiivissä liikenteelle asetetun 10 prosentin tavoitteen saavuttamista. Jätteistä, tähteistä ja levistä tuotetut biopolttoaineet laskettaisiin tavoitteeseen nelinkertaisena niiden energiasisältöön verrattuna. Biopolttoaineet, joiden raaka-aineena on käytetty ruokaöljyä, tietyt eläinrasvat, muiden kuin ruokakasvien selluloosa sekä lignoselluloosa, laskettaisiin tavoitteeseen kaksinkertaisena niiden energiasisältöön verrattuna. Nelin- tai kaksinkertaiseen laskentaan oikeuttavat raaka-aineet luettelaisiin RES-direktiiviin lisättävässä liitteessä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotuksen yleiseen tavoitteeseen ja valittuun lähestymistapaan ehkäistä biopolttoaineiden ja bionesteiden raaka-aineiden tuotannosta mahdollisesti aiheutuvien epäsuorien maankäytön muutosten vaikutuksia rajoittamalla näitä eniten aiheuttavien ruokakasveihin perustuvien biopolttoaineiden osuutta EU:n velvoitteissa. Vaikka ILUC-vaikutusten suuruuden arviointia voidaan monista epävarmuustekijöistä johtuen pitää lähinnä suuntaa antavana, on vaikutusten olemassa olo

kuitenkin ilmeinen ja niiden ehkäisy perusteltua. Myös biopolttoaineiden yleisen hyväksyttävyyden kannalta ILUC-vaikutuksia on pyrittävä estämään.

Suomi on omassa politiikassaan pyrkinyt painottamaan voimakkaasti kehittyneiden biopolttoaineiden markkinoille saamista, joten ehdotuksen voi katsoa tukevan Suomen pyrkimyksiä. Toisaalta perinteisten biopolttoaineiden osuuden rajoittaminen 5 prosenttiin liikenteen energiankulutuksesta eli Euroopan kohdalla suurin piirtein nykytasolleen ei aiheuta kohtuuttomia ongelmia nykyisille toimijoille eikä jo tehdyille investoinneille. Myös uusille biopolttoaineiden tuotantolaitoksille aikaistetusti asetettava 60 prosentin kasvihuonekaasupäästösäästövaatimus on johdonmukainen perinteisten biopolttoaineiden määrällisen rajoittamisen kanssa, koska juuri kyseisillä polttoaineilla vaatimuksen täyttäminen on haastavinta. Kehittyneiden biopolttoaineiden osalta 60 prosentin vaatimus ei tuottane ongelmia.

Valtioneuvosto kannattaa periaatteessa kehittyneiden biopolttoaineiden tukemista antamalla niille suurempi painoarvo velvoitteiden täyttämisessä. Riskinä kuitenkin on, että tällaiset tukitoimet vaikeuttavat muiden biopolttoaineisiin kytkeytyvien tavoitteiden saavuttamista.

Ehdotuksessa valittu menettelytapa, että direktiivin liitteessä luettelaisiin tyhjentävästi kaikki ne yksittäiset raaka-aineet, joista tuotetut biopolttoaineet lasketaan joko nelin- tai kaksinkertaisella painoarvolla, ei kuitenkaan ole valtioneuvoston mielestä oikea tapa eivätkä ehdotetut luettelot johdonmukaisia. On haastavaa yksilöidä kaikkia raaka-aineita, esimerkiksi prosessi- ym. tähteitä, joita nyt tai lähitulevaisuudessa voitaisiin hyödyntää biopolttoaineiden tuotannossa ja jotka eivät sisällä ILUC-riskiä.

Valtioneuvoston mielestä yleissäännöksi tulisi kirjata, että nelinkertaiseen laskentaan olisivat oikeutettuja lähtökohtaisesti kaikki jäte- ja tähdepohjaiset biopolttoaineet, ja näille tulisi esittää vain yleiset määritelmät. Erikseen voitaisiin luotella edellä mainittuihin kategorioihin kuuluvat tuotteet, joihin sovelletaan pääsäännöstä poikkeavia kertoimia esimerkiksi sen

vuoksi, että ne ovat jo vakiintuneita raaka-aineita tai eivät muuten tarvitse voimakasta taloudellista kannustinta. Tällaisia tuotteita voisivat olla esityksessäkin mainitut käytetty ruokaöljy ja tietty eläinrasvaluokat. Muiden kuin ruokakasvien selluloosasta ja lignoselluloosasta valmistetut biopolttoaineet voidaan ehdotuksen mukaisesti hyväksyä kaksinkertaisen laskennan piiriin. Määritelmiä voitaisiin täydentää myös esimerkiksi positiivisilla jäte- ja tähderaaka-ainelistoilla. Mikäli kuitenkin ehdotuksen mukainen luettelointi halutaan säilyttää, tulisi nelinkertaisesti laskettavien raaka-aineiden luettelointia täydentää mm. metsänhoitotöiden tai hakkuiden yhteydessä syntyvien erilaisten hakkuun tähteiden osalta siten, ettei esimerkiksi latvusmassaa, oksia ja pienpuuta kohdeltaisi eri tavoin. Olennaista myös olisi, että tarvittaessa lis-

toille voidaan kehityksen myötä nopeasti lisätä uusia raaka-aineita, joita voidaan hyödyntää biopolttoainetuotannossa.

Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä, että komissio selvittää tarkemmin esityksen vaikutuksia valkuaisrehun tuontiin ja sen maankäyttövaikutuksiin.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksessa delegoitujen säädösten käyttö vaikuttaa hyvin laajalta. Menettelyä ei tulisi ulottaa ainakaan moninkertaiseen laskentaan oikeuttavien raaka-aineluetteloiden ja kasvihuonekaasulaskennan sääntöjen muuttamiseen. Jatkovalmistelussa tulee kiinnittää huomiota säädösvallan siirtämisen laajuuteen ja yksityiskohtaisuuteen.

Valtioneuvosto pitää ehdotettua oikeusperustaa asianmukaisena. Ehdotus on myös toissijaisuusperiaatteen mukainen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Komission ehdotuksen keskeinen tavoite eli biopolttoaineiden käytön lisääntymisestä aiheutuvien epäsuorien maankäytön muutosten ja niistä johtuvien kasvihuonekaasupäästöjen eli ns. ILUC-vaikutusten ehkäiseminen on kannatettava ja tärkeä, sillä pahimmillaan tämä epäsuora vaikutus voi kumota kokonaan biopolttoaineista fossiilisiin verrattuna saatavan päästövähennyshyödyn. Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan pitää direktiiviehdotusta oikeansuuntaisena ja tukee pyrkimyksiä rajoittaa epäsuorista maankäytön muutoksista aiheutuvia päästöjä.

Epäsuoriin maankäytön muutoksiin liittyvä kasvihuonekaasupäästöjen lisääntyminen johtuu siitä, että biopolttoaineiden tuotantoon otetaan maata käyttöön jo maatalousmaana käytetävästä maasta, jolloin sen tuotanto syrjäyttää ruoan, rehun ja kuidun tuottamiseen tarvittavaa maa-alaa, joka puolestaan johtaa ruoantuotannon siirtymiseen uusille, metsistä ja kosteikoista raivattaville alueille. Epäsuorista maankäytön muutoksista aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen määrää on arvioitu eri tutkimuksissa eri tavoin, mutta epävarmuustekijöistä huolimatta on

selvää, että vaikutusten olemassaolo on joka tapauksessa ilmeistä ja niiden ehkäisy perusteltua. Lisäksi ensimmäisen sukupolven eli viljaan ja öljysiemeniin perustuvan biopolttoainetuotannon kasvun arvioidaan vaikuttavan elintarvikkeiden hintoihin ja heikentävän erityisesti köyhimpien asemaa kehitysmaissa. Nykyinen RES-direktiivin mukainen tavoite vuoteen 2020 mennessä on nostaa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian määrä 20 prosenttiin kokonaisenergiankulutuksessa ja 10 prosenttiin liikenteessä. Direktiiviä säädettäessä katsottiin, että biopolttoaineet olisivat merkittävässä roolissa, ja direktiivi sisältää myös kestävyyskriteerit. Nyt käsiteltävänä olevan politiikkamuutoksen taustalla on ennen kaikkea maailman ruokapula ja kohonneet ruuanhinnat. Lisäksi kestävyyskriteereitä ei voida pitää riittävinä, vaan biopolttoaineiden käytön on arvioitu pahimmillaan johtavan jopa fossiilisia polttoaineita suurempaan kasvihuonekaasupäästömäärään epäsuorien vaikutusten kautta.

Valiokunta toteaa edelliseen viitaten, että ILUC-vaikutusten todelliseen päästölaskentaan perustuva malli edistäisi tehokkaimmin kielteis-

ten vaikutusten vähentämistä ja toisen sukupolven biopolttoaineiden kehitystä. Kestävän kehityksen edistämiseksi tulee suosia sellaisten ruoaksi sopimattomien sivutuotteiden käyttöä biopolttoaineiden raaka-aineena, joiden tuotanto ei vaikuta ruokaturvaan eikä vaadi uutta viljelymaata.

Direktiiviehdotuksen mukaan ravintokasveihin perustuvien biopolttoaineiden käytön määrä rajoitettaisiin 5 %:iin liikennepolttoaineesta eli vuoden 2011 tasolle, jolloin RES-direktiivin ja liikennepolttoainedirektiivin edellyttämä biopolttoaineiden käyttösuhte perustuisi jatkossakin toisen sukupolven biopolttoaineisiin eli jätteistä, tähteistä, ravinnoksi kelpaamattomien kasvien selluloosasta ja lignoselluloosasta tuotettuihin biopolttoaineisiin. Jätteistä, tähteistä ja levistä tuotetut biopolttoaineet laskettaisiin tavoitteeseen nelinkertaisena niiden energiasisältöön verrattuna ja esimerkiksi rasvoista tuotettu biopolttoaine kaksinkertaisena. Jäsenvaltiot ja biopolttoaineiden toimittajat veloitetaan ehdotuksen mukaan lisäksi raportoimaan suorista ja epäsuorista kasvihuonekaasupäästöistä ja biopolttoaineiden tuotantolaitoksille asetetaan aikaisempaa tiukemmat tehokkuusvaatimukset.

Toisen sukupolven biopolttoaineiden kehitys on siten olennaisessa roolissa, jotta asetetut biopolttoaineiden edistämistavoitteet voidaan täyttää kestäväällä tavalla. Valiokunta korostaa, että tämä luo myös suuria mahdollisuuksia kotimaiselle energia- ja teknologiateollisuudelle. Suomessa onkin hyvät edellytykset toisen sukupolven biopolttoaineiden kehittämiseksi ja käyttöön. Potentiaalia on biopolttoaineiden ja biokaasun tuottamiseksi maatalouden jätteistä ja tähteistä sekä metsätalouden ja maatalouden sivuvirtoihin pohjautuvista ainesosista.

Suomen kansallisen uusiutuvan energian suunnitelman (NREAP) mukaan biopolttoaineita koskevalla jakeluvetoisella olisi mahdollista päästä jopa 20 %:n osuuteen uusiutuvien liikennekäytössä ja tämä olisi saavutettavissa

omalla tuotannolla toisen sukupolven aineilla, joihin ei liity haitallisia vaikutuksia¹.

Valiokunta korostaa, että yhtenäinen ja taroituksenmukainen sääntely edistäisi myös EU:n sisämarkkinoiden aitoa toimintaa biopolttoaineiden osalta. Tällä hetkellä sisämarkkinoiden vajaa toiminta osin implementointipuutteiden vuoksi haittaa myös suomalaisen korkeaan teknologiaan perustuvan tuotannon vientiä.

Valiokunta painottaa myös metsäteollisuuden suurta merkitystä Suomessa ja tarvetta huolehtia sen menestymisen edellytyksistä osana kestävä kehitys. Suomessa biomassan osuus energian kokonaiskulutuksesta on teollisuusmaiden korkein, ja erityisesti puun merkitys on keskeinen. Puupohjaisten polttoaineiden ja metsäteollisuuden jäteliemien osuus bioenergian koko tuotannosta oli vuonna 2008 noin 95,1 prosenttia. Kierrätyspolttoaineiden, biokaasun, pelto- ja metsäbiomassojen ja biopohjaisten polttonesteiden osuus kattoi loput 4,9 prosenttia. Puulla on tärkeä merkitys Suomen koko energiantuotannossa, sillä kaikista Suomessa käytettävästä energiasta noin viidennes tuotetaan puulla ja puupohjaisilla energialähteillä. Suurin puuenergian käyttäjä on metsäteollisuus, joka hyödyntää energiantuotannossaan metsähaketta ja prosesseissaan syntyviä puupohjaisia sivutuotteita ja jäteliemiä, kuten mustalipeää. Hallitusohjelman ja metsäalan strategisen toimintaohjelman 2011–2015 (1.10.2012) mukaan yhtenä keskeisenä tavoitteena on jalostusasteen nostaminen.

Suomen ilmasto- ja energiastrategian tavoitteena on erityisesti metsähakkeen, tuulivoiman ja liikenteen biopolttoaineiden käytön merkittävä lisäys. Myös biomassasta valmistettavien liikenteen biopolttoaineiden merkitys tulee jatkossa kasvamaan. Sokeri- ja öljypitoisista kasveista, puuvartisten kasvien selluloosasta sekä biohajoavista jätteistä valmistetaan bioetanolia ja

¹ Suomen kansallinen toimintasuunnitelma uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian edistämisestä direktiivin 2009/28/EY mukaisesti, 30.6.2010.

biodieseliä korvaamaan liikenteen fossiilisia polttoaineita. Metsäteollisuudessa syntyy myös sivutuotteita, joista voidaan valmistaa liikennepolttoaineiksi soveltuvia biopolttoaineita metsäteollisuuden biojalostamokonseptilla, jota parhaillaan intensiivisesti kehitetään ja johon investoidaan.

Esimerkiksi metsänhoitotöiden tai hakkuiden yhteydessä syntyviä erilaisia tähteitä ei tulisi kohdella eri tavoin (kuten latvusmassa, oksat ja pienpuu).

Myös mäntyöljyn kohtelu direktiivissä vaatii selventämistä. Mäntyöljyä syntyy sulfaattiselluotutannon sivutuotteena, ja se on Suomelle tärkeä raaka-aine, ja Suomessa on myös maailman suurin mäntyöljytilaamo.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että direktiiviehdotuksen käsitteiden (jäte, tähte ja prosessitähde) määrittely on keskeistä, sillä luokittelu ohjaa raaka-aineiden käyttöä — polttamista biopolttoaineena tai jatkojalostusta korkeamman arvon lopputuotteiksi. Korkean jalostusarvon käyttöön pyrkiminen edistää kestävä kehityksen tavoitteita tehokkaimmin.

Moninkertaiseen laskentaan perustuvan ehdotuksen tavoitteena on synnyttää uutta biotaloutta, mutta sillä voi kuitenkin olla haitallisia vai-

kutuksia olemassa olevan, korkean jalostusasteen biojalostamotoiminnan raaka-aineisiin.

Nelinkertaista laskentaa olisi tarkoituksenmukaisinta soveltaa sellaisiin raaka-aineisiin, joilla ei vielä ole laaja-alaista kaupallista käyttöä, kuten levä-, mikrobi-, lignoselluloosapohjaiset tai jätevirtoja hyödyntävät ratkaisut.

Valiokunta katsoo, että moninkertaisia kertomuksia sisältävän luettelon tulee olla esimerkinomainen ja kansallisesti täytyy säilyä oikeus lisätä ja täsmentää siihen uusia aineita. Komissiolle ei tule antaa direktiiviehdotuksen soveltamisalaa rajaavien päätösten tekemiseen tarpeettoman suurta toimivaltaa delegoitujen säädösten kautta.

Lopuksi valiokunta toteaa, että ympäristön kannalta ILUC-vaikutusten todelliseen päästölaskentaan perustuva malli olisi paras, mihin perustuen valiokunta pyytää valtioneuvostoa harkitsemaan direktiivineuvotteluissa tämän kannan eteenpäinviemistä.

Lausunto

Lausuntonaan ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 15 päivänä maaliskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
Tarja Filatov /sd
Christina Gestrin /r
Timo Heinonen /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Pauli Kiuru /kok
Jari Lindström /ps

Eeva-Maria Maijala /kesk
Tapani Mäkinen /kok
Martti Mölsä /ps
Sari Palm /kd
Anni Sinnemäki /vihr
Mirja Vehkaperä /kesk
Juha Väättäin /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Esityksessä on mainittu komission pelko siitä, että nykyisin erityisesti ravintokasvien (eri viljalajikkeet) tuotantoon käytetyillä viljelymailla ruvettaisiin tuottamaan voimallisesti niitä raaka-aineita, mitä tarvitaan biopolttoaineiden tuotannossa. Toisin sanoen, ehdotuksen (direktiivi) tarkoitus on rajoittaa tehokkaasti uusien peltojen raivausta ruoan tuotantoon. (Tätä ilmiötä kutsutaan epäsuoriksi maankäytön muutoksiksi). Käytännössä tämä tarkoittaa samaa kuin turve- sekä hiilirikkaiden maiden raivauskielto. Tämä on kehitystä, jota perussuomalaiset eivät voi hyväksyä missään olosuhteissa.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinänsä hyvänä sitä, että pyritään luomaan uusia käytäntöjä puhtaamman ja turvallisemman ympäristön puolesta. Tätä ei kuitenkaan pidä tehdä hinnalla millä hyvänsä — eikä etenkin Suomen kansan eikä meidän viljelijöidemme kustannuksella. On myös muistettava se tosiasia, että Suomen viljelystä peltoalasta tai viljelyyn kelpaavista maista iso osa on turvepeltoja tai hiilirikkaita maita. Toiseksi on jälleen kerran myös syytä korostaa sitä, että kiellolla olisi hyvin vähän, jos ollenkaan vaikutusta ilmastonmuutoksen torjumisessa tai metsien monimuotoisuuden heikentämisessä. Kolmanneksi valiokuntaryhmämme näkee tehdyssä esityksessä myös osittaisen työllisyyskysymyksen. On mahdollista, että direktiivin voimaantulon myötä viljelijöiden työllisyys sekä kannattavuusaste heikkenee entisestään, kun he eivät voi enää laajentaa ei-

vätkä kehittää maataloustoimintaansa haluamaansa suuntaan.

Lopuksi valiokuntaryhmämme näkee todellisenä uhkana sen, että jälleen kerran päättävältä luovutettaisiin pois komissiolle omista käsistämme. Hyvänä esimerkkinä tästä mainittakoon muiden muassa säädösten antamisen valta polttoaineiden laatuvaatimuksiin sekä niiden analyysimenetelmiin. Tämä voi johtaa pahimmillaan myös sisämarkkinoiden "toimimattomuuteen" tai niiden "reiluuteen". Jo nyt on aika-ajoin tullut ilmi se, että suuret biodieselin valmistajamaat suojelevat tuotteitaan niin, etteivät muut "pääse" markkinoille. Näin on tapahtunut muiden muassa erälle suurelle suomalaiselle valtionyhtiölle ja sen uusiutuvalle biopolttoaineelle. Samanlainen tilanne mahdollisesti syntyisi myös fossiilisten polttoaineiden kasvihuonepäästöjen laskennan osalta. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä näkee myös, että muutkin taloudelliset vaikutukset tulisi selvittää kattavammin sekä tarkemmin kuin mitä nyt on direktiiviesityksessä tehty. Mielestämme direktiiviehdotuksen käsitteiden (jäte, tähde ja prosessitähde) määrittely on liian epämääräistä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valiokunta ottaa edellä olevan huomioon eikä yhdy valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 15 päivänä maaliskuuta 2013

Juha Väättäinen /ps
Jari Lindström /ps
Martti Mölsä /ps